Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...минай 1921 оной ...брииин 21-һээ гарана | № 104 (14124) | 1973 оной майн 2, среда | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай ажалшад! Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, манай Эхэ ороной экономическа, бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа.)

ЛЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

Улаан талмай дээрэ Москвагай ажалшадай Майн 1-нэй һайндэрэй митинг ба демонстраци болоо. Тэндэ байлсагшадай халуун угталгаар хүлеэгдэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь нүхэр Л. И. Брежнев амаршалгын үгэ хэлээ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

...тэ нүхэдүүд!
...тэ москвагайхид,
...түб хотын айлшад!
...тэ ханинар!
...Нэгэнэй үдэрые —
...онуудай ажалшадай
...тэй холбоо барисаа-
...айшалхы нэгэдэлэй
... хабарай һайндэрые,
... ба эб найрамдалай
...рые баяр ёһололой
...байдалда тэмдэглэ-
...дэнэр эндэ, Кремлиин
... табан хушуу-
...доро, дахинаа суг-
...

...тэ ажал, бата бэхи
...мдал бүхы арадуу-
... үе сагай уг зорил-
... юм. Агууехэ Ок-
... үдэрнүүдэй үедэ
...азар дээрэ ажал сү-
...тэ эхилээ һэн гэжэ,
... манай орон бата бэ-
...айрамдалай, газар
... бүхы арадуудай ха-
...саанай түгые 55 жэ-
...шада бата бэхеэр ба-
...бана гэжэ бидэнэр,
... хүнүүд, омогорхохо
... омогорхонобди.

...үүд! Манай партиин
...ездһээ хойшо хоёр
...эрбэ. Эдэ жэлнүүд
... съездын түүхэтэ
...ринүүдые бэелүүлхэ
...анай ороной дотоо-
... мүн уласхооронд-
... байдалда партиин,
... совет арадай хэһэн
...эргүүдээр түгэс жэл-
...айгаа.

...эр түсэбтэ табан
...урбадахи, шиидхэхы
...ронхойбди. Энэ жэл-
...шагай ажалай жэл
...найда эхилээ. Хү-
...шэд болон таряашад,
... болон соёл куль-
... ажал ябуулагшад,
...оронной ажалша бүхы
хүнүүд жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэхын тула, тиигэжэ табан жэлэй түсэбые бүхыдэнь дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулхын тула эрмэлзэнэ.

Апрелиин 21-дэ болоһон ленинскэ коммунис субботник манай бүхы оронииие хабаадуулжа, ажалай дэбжэлтын эли тодо гэршэнь болоо. Энэ үдэр 132 миллион хүн, бодото дээрээ ажаллажа шадаха бүхы хүнүүд энэ үдэр ажалай вахтада жагсаһан байна. Эдэбхитэйгээр, сог залитайгаар, бодото коммунис ёһоор хүдэлөө. Хэрбээ үлэһэн һарануудай үедэ нимэ эдэбхитэйгээр хүдэлбэл, ороноо хүгжөөхэ талаар энэ жэлдэ табигдаһан зорилгонуудай заатагүй ...һэгдэхэ байһандань һэжэг байхагүй.

Габшагай коммунис ажал — энэ хадаа манай оронииие бэхижүүлхэ, манай арадай ажаһуудалые һайжаруулха эгээн зүб зам мүн. Гэхэтэй хамта энэ хадаа бата бэхи эб найрамдалай хэрэгтэ оруулһан агууехэ хубитаманай болохо байна.

Партиин съездын һүүлээр социализмын, бата бэхи эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхэ зорилгые шиидхэлгэдэ горитойхон үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Энэ зорилгые манай парти түрүүшын ээлжээндэ табиһан юм. Партиин Центральна Комитедэй эдэ үдэрнүүдтэ болоһон Пленум энэ талаар манай хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолоо. Съездын баталан абаһан эб найрамдалай программа бэелүүлхэ замаар бидэнэр урагшаа холо дабшаабди гэжэ Пленумдэ хабаадагшад ехэ ханангяар тэмдэглээ.

Уласхоорондын оршом дээрэ Ленинэй ороной, бүхы социалис хани барисаанай үгэ — бата бэхи эб найрамдалда, арадуудай хоорондохи хани барисаанда уряалдаг үгэ бүри хүсэтэйгөөр, нэрэ хүндэтэйгөөр зэдэлнэ. Социализм ба эб найрамдал гээшэ хоорондоо таһаршагүй ойлгомжо мүн гэжэ газар дэлхэйн бүхы арадуудта жэл бүри, һара бүри, үдэр бүри шахуу гэхээр шэнэ, үнэмшэстэй гэршэнүүдые Советскэ Союзай, социализмын бусад оронуудай эб найрамдалда дуратай эдэбхитэй политика харуулжа үгэнэ.

Вьетнамда дайн дүүрэө. Энэ дайе болюулхын түлөө Советскэ Союз оролдосотойгоор, шууд сэхээр тэмсээ. Советскэ Союзай, социализмын бусад оронуудай хүсэн түгэс моральна болон материальна дэмжэлгэдэ, эб найрамдалда дуратай бүхы түрүү хүсэнүүдэй һаналаа нэгэдэнги байлгада түшэглэн, Вьетнамай патриодууд эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ даанхай байдалайнгаа үнэн зүб хэрэгые амжалтатайгаар хамгаалаа.

Советскэ Союзай, тэрэнэй социалис союзнигуудай оролдосотой, тааруу зохид политикын ашаар, эб найрамдалда дуратай, үнэн зүб бодомжотой бүхы хүсэнүүдэй дэмжэлгээр Европодо таарамжатай ехэ хубилалтануд туйлагдаа. «Хүйтэн дайнһаа», аюултай түгшүүрилтэ байдалһаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ, бэе бэедээ ашатай туһатай харилсаа хүгжөөхэ талаар зохисотой хамтын хүсэл оролдолго тээшэ эрьелтэ болоожо байна.

Мартахын тулада бэшэ, харин дахинаа хэзээдэшье дабтагдахагүйн тула бидэнэр Европодо болоожо үнгэрһэн шуһата ябуулгануудые дабахые уряалнабди. Энэ хадаа мүнөө Европын ажабайдалда социализмын түгэс хүсэтэй, диилдэшэгүй хүсэн болоод байхадаа, хүсэд бэелүүлмээр зорилго болонхой. Манай уг зорилгонууд эли тодо, таа...у зохид, һайн һайхан юм. Тэдэ зорилгонууд ленинскэ партиин нэрэдэ хүрэмэ, дэлхэй дээрэ түрүүшээр социализмын илаһан ороной нэрэдэ хүрэмөөр юм.

Ондо ондоо ниитын байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ үзэл бодол хүнүүдэй ухаан бодолдо, уласхоорондын харилсаануудай бодото хэрэгтэ улам ехэ, шэнэ шэнэ илалтануудые туйлажа байна.

Европодо, мүн бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хубинуудта ябуулагдадаг Советскэ Союзай политика — энэ хадаа нэн түрүүн эб найрамдалай политика мүн. Францитайшье, ФРГ-тэйшье, мүн Европын бусад гүрэнүүдтэйшье байтуулһан манай харилсаануудые хүгжөөлгэ, тэрэшэлэн ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэхэ талаар манай эдэбхитэй ажал ябуулга энээгээр лэ тодорхойлогдоно.

Америкын Холбоото Штадууд шэнги бусад гүрэнүүдтэй харилсаа байгуулхадаа, бидэнэр энээнииёл хараадаа абанабди. Бэе бэеэ хүндэлхэ, хоёр талада ашатай туһатай байлгын үндэһөөр совет-американ харилсаануудай һайн хүгжэлтэдэ бидэнэр саашадаашье туһалжа байхабди. Мүн Японтой байгуулагдаһан харилсаандашье манай орон иимээр лэ хандана.

Индитэй, араб гүрэнүүдтэй, Африка, Ази болон Латинн Америкын бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөдэ дуратай гүрэнүүдтэй үнэн сэхэ хани барисаан, ашатай туһатай хани харилсаамнай бэхижэнэ, гүнзэгы шэнжэтэй болоно. КПСС, Совет гүрэн энэ хани барисаанда хододоо үнэн сэхэ байдаг, энэ хадаа эб найрамдал, урагшаа дабшалтын хүсэнүүдые бэхижүүлхэ түгэс эшэ үндэһэн гэжэ бидэнэр харанабди.

Нүхэдүүд! Советскэ Союзай уласхоорондын байдал хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи юм. Совет хүнүүдэй аюулгүй байдал хэзээ хэзээнэйхиһээ найдамтайгаар хангагданхай. Манай арад эб найрамдалай аша туһада хүдэлнэ, эрхэ сүлөөтэ ажалдаа амгалан байдал олгохын түлөө тэмсэнэ. Эб найрамдалай, ажалай улаан туг доро бидэнэр гайхамшагта амжалта туйлаабди, энээгээрнай газар дэлхэйн үнэн сэхэ бүхы хүнүүд омогорхоно. Энэ туг доро бидэнэр шэнэ агууехэ илалтануудые туйлахабди.

Майн Нэгэнэй энэ баяр ёһололой үдэр Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө Та бүгэдые, хүндэтэ нүхэдүүд, һайндэрөөр халуунаар амаршалнаб. Эндэ, бүхы совет хүнүүдэй Эхэ ороной һүлдэ тэмдэг болодог ороной түб талмай дээрэ, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд суглараа. Москвагайхид социалис мүрысөөнэй зориг түгэлдэр олон үүсхэлые эхилэгшэ пионернүүд байһан юм. Баатар ажалай, коммунизмын түлөө тэмсэлэй эли тодо үльгэр жэшээ Москва саашадаашье харуулжа байг лэ!

Бидэнтэй хамта олон миллион совет хүнүүд Майн нэгэнэй үдэр өөһэдынгөө городууд болон тосхонуудай, һуурин газар болон дэрээбэнгүүдэй талмай болон гудамжануудта гараа. Манай агууехэ ороной бүхы эрхэтэдтэ — коммунизм байгуулагшадта, совет бүлэ бүхэндэ, совет хүн бүхэндэ һайн һайхан ажал хэрэгтээ ехэ амжалта туйлахыень, эгээн ехэ зол жаргалтай байхыень бүхы зүрхэ сэдьхэлһээ хүргэхыемни зүбшөөгыт!

Бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ зуураа, эб найрамдалда дурагүй хүсэнүүд буу зэбсэгээ хуряагаагүй гэжэ бидэнэр мартадаггүйбди. Ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдэй һүйдхэлтэ ябуулганууд тухай һанажа байдагбди, ехэ һэргэг байдагбди. Майн Нэгэнэй һайндэрэй сэлмэг һайхан үдэр бидэнэр эб найрамдалые бата найдамтайгаар сахижа байдаг манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй алдарта сэрэгшэдтэ халуун амаршалга хүргэнэбди!

Мүнөөдэр түб хотымнай харинн айлшадта хани халуун амаршалгын үгэнүүдээр ханданабди. Хүндэтэ нүхэдүүд, Танай эндэ байһан ушар — энэ хадаа бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы булан тохойнуудта эрхэ сүлөөгэй, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэгшэдтэй совет арадые нэгэдүүлдэг хани барисаанай гэршэ мүн болоно гээшэ. Майн Нэгэнэй жагсаал хадаа уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин үетэн бүхэнэй бодото холбоо барисаан гэжэ, интернационалис ёһо заншалнуудта тэрэ үнэн сэхэ байдаг гэжэ бидэнэр харанабди.

Энэ үдэр хилын саанахи бүхы ханинар болон нүхэдүүдтээ манай амаршалгые, аха дүүгэй амар мэндые хүргэнэбди. Социалис оронуудай ажалшадта, капиталай оронуудай хүдэлмэришэн ангида, коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта, национальна болон социальна сүлөөрэлгын түлөө бүхы тэмсэлшэдые амаршалнабди. Совет хүнүүд бодото интернационалистнууд байһан туладаа сүлөөтэ ажалай түлөө, бата бэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэнь тэдэнтэй бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ суг хамта байдаг юм.

Майн Нэгэн, пролетарска интернационализмын һайндэр, бүхы оронуудай ажалшадай дайшалхы һаналаа нэгэдэлгын үдэр мандаха болтогой!

Манай агууехэ Ленинскэ партида алдар соло!

Коммунизм байгуулжа байһан совет арадта алдар соло!

(Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа).

БҮГЭДӨӨРЭН ҺАЙШААНА

КПСС ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ СОВЕТ ХҮНҮҮДЭЙ ҺАНАМЖАНУУД

Уласхоорондын шахардуу байдалай һүүлэй үедэ һуларжа байхые, олохон орёо асуудалнуудай эбэй гуримаар шиидхэгдэжэ байхые совет хүнүүд эли тодоор харана. Эдэ ушарнууд сэдьхэлээ ханалгын, түрэл Коммунис партидаа баяр баясхалангаар нэбтэрһэн мэдэрэл бидэнэртэ, ажалша хүнүүдтэ түрүүлнэ.

Н. ПОЛИКАРПОВ,
«Динамо» заводой слесарь-инструментальщик.

Москва.

* * *

Дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахилга, батадхалгын асуудал совет хүн бүхэнэй анхарал татадаг. Тиимэл ушарһаа уласхоорондын байдал тухай нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые зүбшэн хэлсэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолые тон ехэ баяртайгаар угтаабди, үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди.

Ш. АЛИЕВ,
Лейтенант, Шмидтын нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой ахамад инженер.

(ТАСС).

Баку.

„Салют-2“ станциин ниидэлгынь программын дүүргэгдэһэн тухай

ТАСС-ай мэдээсэл

Энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, «Салют-2» гэжэ замбуулинай научна станци 1973 оной апрелиин 3-да Советскэ Союзһаа ниидхүүлэгдэһэн байгаа. Станциин оньһон нарин түхеэрэлгэнүүд ба аппаратурые шэнжэлэн туршаха, тэрэшэлэн замбуулинай дайдада научно-техническэ туршалгануудые хэхэ зорилготойгоор энэ станци дэгдээгдэһэн юм.

Замбуулинай «Салют-2» станциин ниидэлгынь программа дүүргэгдээ.

Хараалагдаһан шиидхэбэринүүдэй, тэрэшэлэн станциин гол түхеэрэлгэнүүд ба аппаратурада хабаатай тодорхойлгонуудай зүб байһые лаблан баталһан шухала мэдээнүүд абтаа. Эдэ мэдээнүүд замбуулинай шэнэ аппарадуудые бүтээхэ үедэ хэрэглэгдэхэ.

Контрактда гар табигдаба

БАГДАД. (ТАСС). Басрһаа хойгуур 40 километртэ байдаг Нар-Умр гэжэ нютагтахи нефтеэр элбэг газарые шэнжэлэн ашаглаха тухай Совет-ирагай контракт апрелиин 30-да баталагдаа.

Тус контрактын ёһоор, жэлэй турша соо 1,5 миллион тонно нефть гаргаха 4 скважина ашаглалгада оруулха, тэрэшэлэн Нар-Умрһаа Хойто Румейл-Порт Фао гэдэг гол нефтепровод хүрэтэр нефть дамжуулха соргонууд татагдахаар хараалагдана.

ЖАБХАЛАНТА ХАБАРАЙ ЖАГСААЛ

...1-нэй һайндэртэ зорюулагдажа, Улаан-Үдэдэ болоһон ажалшадай демонстраци

...Н НЭГЭН... Дэлхэйн
...шадай һаналаа нэ-
... эб найрамдалай,
..., адли тэгшэ эрхэ,
...л, амгалан ажал,
... хани барисаанай
...элэй эршэ хүсые
... энэ үдэр хадаа
... сэдьхэлдэ гай-
... ехэ, хурса, баяртай
... түрүүлдэг. Хүн тү-
... зол жаргалай түлөө
... оролдожо, ажалла-
... хүнүүд мүнөөдэр
... һаналаа нэгэдэл-
...эрые, эбтэй эетэй,
...агсаалые шалгажа
... харахань ха юм.

...лэй Майн Нэгэнэй
... жабхаланта һайхан
... үнгэржэ байна. Бү-
... арадһай табан жэ-
... гурбадахи
... баатарлигаар ажалла-
... байна. Агуу
... байгуулагдаһаар
... ойе угтажа баяр-
... КПСС-эй XXIV съез-
...тэ шиидхэбэринүү-
... арадай бэелүүлжэ
... дэбжэлтын ор-
...да энэ Майн Нэ-
...дэр тэмдэглэгдэнэ

... намжаахан май
... уула хадаар,
...ар алхалан ерэбэ

...ликымнай нийс-
... Улаан-Үдын Сове-
...май. Үглөөнэй 10
... байһые часай
... харуулна.

... хотымнай ажал-
...йн Нэгэнэй жагсаа-
... үетэн эхилбэ.
... һургуулинуудай
... пионернүүд до-
... «ура» хашха-
... талмайда дүтэлбэ.
... талмайн тэб тэ-
...дэртэ республи-
... хүтэлбэрилэгшэд,
... РСФСР-эй, Буряа-
дай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, айлшад гараба.

Золтой бага наһан! Совет үхибүүдтэл адляар хүмүүжэжэ, һуража ябадаг үхибүүд дэлхэй дээрэ үгы даа. Эдэнэрэй зол жаргалай, эрхэ сүлөө, баяртай һайхан байдалай түлөө манай эсэгэнэр, үбгэ эсэгэнэр, тэдэнэй эсэгэнэр, бүхы арадуудай түлөө лэгшэд Парижай коммунаһаа эхилээд, һүүлшын дайн хүрэтэр улаан шуһаяа адхаа, ами наһаяа хайрлангүй үгөө.

Үхибүүд — абажайдалаймнай сэсэгүүд. Энээн тухай агуу багша Владимир Ильич Ленин хэлэһэн юм. Зүб даа. Дэлхэйн ажалшадай вождь Ленинэй захяа манай үхибүүдтэ тангариг мэтээр дуулдана: «Һураха, һураха, үшөө дахин һураха!», Эдир үетэмнай батшынгаа энэ захяае дүүргэнэ, эрдэм соёлой орьёл өөдэ тэгүүлхээ бэеэ зэһэнэ. Арад зондоо, Эхэ оронодоо, түрэл партидаа, эхэ сэгэдээ хэрэгтэй, туһатай хүнүүд болохоёо мүнөөнһөө бэлдэнэд.

Һурагшадай, пионернүүдэй жагсаалай зэргэнүүд талмай дээгүүр үнгэржэ байна. Тэдэнэй һүүлээр профессионально-техническэ училищинуудай һурагшадай колоннонууд холоһоо харагдаба.

Хара шинельтэн... Хүдэлмэришэн ангиин халаан. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехэй начальник, Социалис Ажалай Герой, Анисим Николаевич Оширов, мяханай комбинадай колбасна цехэй мастер, Социалис Ажалай Герой, Клавдия Ивановна Филиппова гэгшэд иимэ шинель үмдэжэ ябаһан юм.

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ. Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон городой ажалшадай демонстраци.
С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭРЭЙ БЭЛЭГҮҮД

«Теплоприбор» локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай коллективүүд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлажа байна. Жэлэй түрүүшын кварталай даабариие үлүүлэн дүүргэһэн эдэ коллективүүд апрель һарые амжалтатайгаар түгэсхэбэ. «Теплоприбор» завод ажалай бүтээсые жэлэй эхинһээ хойшо 16,5 процентээр дээшэлүүлээ. Нёдондо жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгүүдтэй сасуулбал, ЛВРЗ 9,2 процентээр үлүү ехэ продукци худалдаһан, ажалай бүтээсые 5,8 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

***

Буряадай мебель хэдэг, болбосоруулдаг комбинадай коллектив 1972 оной түрүүшын кварталтай сасуулхада, 33 мянган түхэригөөр ехэ продукци худалдаа. Ажалай бүтээсэ 2,1 процентээр дээшэлүүлэгдээ, продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулһанай ашаар 74 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ. Энэ коллектив продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха апрель һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

ТОО, БАРИМТАНУУД

Малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Буряадаймнай колхоз, совхозууд үбэлжэлгын 6 һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө 11.181 центнер мал гүрэндэ ехээр тушааба.

Республикымнай ажахынууд үбэлжэлгын үедэ үнгэрһэн жэлэйхиһээ 14.414 центнер һү ехээр һааһан байна.

Колхоз, совхозуудта бүхыдөө 615,276 хурьган томо болгогдожо байна гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 874 хурьган олоор түлжүүлэгдэнэ.

Республикымнай шубуушад үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхиһөө 6 миллион 723 мянган үндэгэ олоор суглуулба.

Баян дэлгэр Буряадаймнай колхоз, совхозуудта үбэлгжэлгын 6 һарада 61.345 тугал томо болгогдожо байна гэхэ гү, али урда жэлэй энэ үеынхиһөө 410 тугал олоор түлжүүлэгдэнэ.

Республикын хүдөөгэй ажалшад юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ таряан, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна.

Энэ жэлдэ ороохо үйлэдбэрилгые 630 мянган тоннодо, хартаабха — 80 мянган, овощ — 28 мянган тоннодо хүргэхэ, 1972 онтой сасуулбал, мяха — 6,7 процентээр, һүн — 11, үндэгэ — 7,6, ноохо — 15,6 процентээр

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ— ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

ехэ абаха гэһэн уялгатайбди. Энээнэй шаар гүрэндэ 66 мянган тонно мяха, 129 мянган тонно һүн, 82 миллион үндэгэ, 6,7 мянган тонно ноохон худалдагдаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые, гүрэндэ худалдалтые ехэ болгохын түлөө социалис мүрысөөндэ эхи табиһан Хяагтын аймагай Алтайн совхозой һаалишадай, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой мал адуулагшадай, Кабанскын аймагай таряашадай үнэтэ үүсхэлнүүд республикын хүдөөгэй ажалшадта һайн мэдээжэ.

1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ, бэлэдхэлгые дээшэлүүлхын түлөө мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоолые халуунаар дэмжэжэ, Алтайн совхозой һаалишад үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1.200 килограмм һү һааха гэһэн Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой мал адуулагшад үбэлэй һаранuудта шахан таргалуулха эбэртэ малай шэгнүүрые сүүдхэдээ дунда зэргээр 1.000 граммаар дээшэлүүлхэ гэһэн уялгануудаа муу бэшээр дүүргэжэ ябана.

1973 ондо баян ургасын түлөө мүрысөө үүсхэгшэд — Кабанскын аймагай таряашад тарилгын бүхы талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 17,5 центнер ороохо, 120 центнер хартаабха, 150 центнер овощ абаха гэһэн уялгаяа дүүргэхын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байнхай. Бүри намар байхада, 2.813 гектар эртын паар хахалагдажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаһан, ороохо тарянай, хартаабхын, мүн бусад ургамалнуудай үрэһэ хүрэнтэ хаагдажа бэлэн болгогдоо. Мүнөө трактор болон хүдөө ажахын бусад техникэ заһабарилагдажа, тарялан дээрэ гарахаар бэлэн.

Хүдөөгэй ажалшад үнгэрһэн жэлэй ган гасуурһаа тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые гаталжа, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр, гарза хоролтогүйгөөр дүүргэхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр оролдожо байна.

Республикын колхоз болон совхозуудай хонишод 622 мянга шахуу хурьга абанхай. Хонишодой 124 бригада 100 эхэ хонин бүриһөө 100—100-һаа дээшэ хурьга абажа шадаа. Тиихэдэ Зэдын аймагай ажахынуудта 119 мянгаад хурьгад абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Эндэхи 46 отаранuудта 100 эхэ хонин бүриһөө 100—100-һаа олон хурьга абтаһан байха юм. Аймагай хонишодой дунда түл олоор абахын түлөө социалис мүрысөө үүсхэһэн «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат Г-С. Г. Цыремпилова 100 эхэ хонин бүриһөө 131 хурьга абажа, өөрынгөө абаһан социалис уялга холо үлүүлбэ.

Борьёогой совхозой ахалагша хонишод Д. Я. Свистунов, В. Г. Базаров, В. Г. Гомбожапов. «Коммунизм» колхозой — Х. Ч. Дымбрылова болон бусад тус тустаа 100 эхэ хонин бүриһөө 120—154 хурьга абаһан байна бшуу.

Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түрүүшын квартал дүүрэбэ. Энэ гурбан һарын туршада республикын колхоз, совхозууд 11.443 тонно мяха, 26,244 тонно һүн, 22,8 миллион үндэгэ гүрэндэ худалдажа, түсэбтэ даабаряа холо үлүүлһэн байха юм. Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй жэшэжэ харабал, мяха худалдалга 7 процентээр, һүн — 3, үндэгэ — 14 процентээр дээшэлһэн болоно.

Республикын 19 районой 17 район мяха худалдаха, 15 район һү худалдаха түсэбөө дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Тиихэдэ үндэгэ худалдаха түсэбтэй 10 районой 9-ниинь даабаряа үлүүлһэн байна.

Һү худалдаха түсэбөө холо үлүүлжэ, даабариһаа гадуур эгээн ехэ һү худалдаһан районуудые тоолобол, Улаан-Үдын район — 467, Сэлэнгын — 267, Түнхэнэй — 177, Кабанскын — 152, Хурамхаанай — 117, Хориин район — 107 тонно һү худалдаһан байна. Бүхы республика доторнай түсэбһөө гадуур 1244 тонно һүн худалдагдаа.

Үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхиһөө эбэртэ малай тоо толгой 4 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй — 5, хонидой — 3, гахай ба шубуудай тоо 4 процентээр олошорһон байха юм.

Эдэ зарим тэды амжалтанууд хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, партиина, профсоюзай, комсомолой организацинууд, ажахын органууд абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ коллектив бүхэниие элсүүлхын тулада эмхидхэлэй, ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна.

1973 ондо — табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай жэлдэ республикын хүдөөгэй ажалшадай дунда социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэй, үргэн дэлисэтэй болонхой. Бүхы районууд, колхоз болон совхозууд хэлсэрээ баталжа, хоорондоо мүрысэнэ. Хүдэлмэришэн бүхэн тооной — хонишон, һаалишан, мал адуулагша, механизатор өөрын уялгатай. Алтайн хизаарайхидай жэшээгээр манай республикын хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, эрдэмтэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна. Жэшээлхэдэ, Ивалгын ОПХ-гай, Кабанскын [illegible]гай совхозуудай м[illegible]д эрдэм наукын туи[illegible]удые, түрүү дүй дүршэл, түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, үнэ сэнгынь хямдаруулха, ажалшадай эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ тухайгаа түсэблэнэ.

Профсоюзна организацинуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар социалис мүрысөөнэй гурим хаа хаанагүй зохёогдонхой. Тэрээн соонь мүрысөөнэй дүн согсолхо, уялгануудай дүүргэлтые бэе бэедээ ябалсажа шалгаха болзор хараалагданхай, мүрысөөндэ илагшадые моральна болон материальна талаарнь урмашуулха хэмжээнүүд тодорхойлогдонхой.

Моральна урмашуулгын талаар юун хараалагдана гэбэл, мүрысөөндэ илагшад Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаха, Хүндэлэлэй самбарта, дэбтэртэ бэшэгдэхэ, үнэтэ шан, бэлэгүүдтэ хүртэхэ зэргэтэй. Тэдэнэй нэрэ хүндэдэ — районуудай, ажахынуудай түб тосхонуудта улаан туг, вымпелнүүд хиидхүүлэгдэнэ.

Зарим районуудта үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ тусхай нэрэ зэргэ олгогдоно, шангууд барюулагдана. Жэшээлхэдэ, Кабанскын райондо тракторно-таряан ажалай бригаданuудта Социалис Ажалай Герой Н. Е. Коневагай (ороохото ургамалнуудые үйлэдбэрилдэг звеное хүтэлбэрилһэн) нэрэмжэтэ, һү һаалиин фермэнүүдтэ — униинэй һаалишан А. А. Тарановскаягай нэрэмжэтэ дамжуулгын шангууд барюулагдадаг, КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой зүгһөө баясхалан хүргэгдэдэг юм. Энээн тухайда районой газетэдэ бэшэгдэдэг, нютагай радиогоор соносхогдодог байна.

Гэхэтэй хамта хүдөөгэй ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэниие хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Олохон профсоюзна организацинууд, рабочком ба профсоюзай райкомууд мүрысөөнэй дүн согсолхо саг болзорынь наринаар баримталнагүй, дүнгүүдынь олондо дуулгаха, мэдээсэхэ талаар анхарнагүй. Тэрэшэлэн бэе бэедээ ябалсажа, абаһан уялгануудай дүүргэлтые шалгаха хэрэг зарим ажахынуудта эмхидхэгдэнэгүй.

Эдэ бүгэдэһөө боложо, олохон ажахынууд, зарим аймагууд үнгэрһэн нэгэдэхи кварталда гансахан уялгануудаа бэшэ, мүн түсэбтэ дабаарьяашье дүүргэжэ шадангүй үлэшэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Зэдын, Загарайн, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй аймагууд һү худалдаха, Яруунын, Хориин аймагууд, совхозуудай «Скотопром», «Птицепром» трестнүүд мяха гүрэндэ худалдаха кварталай түсэб дүүргэжэ шадааа гүй. Захааминай, Ахын, Түнхэнэй аймагай олохон ажахынуудта эбэртэ мал, хонид олоор гарзалаа.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхажа, абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, түрэл автономито республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлдэ үргэн олониитэ хүдөөгэй ажалшадые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ гээшэ хүдөөгэй профсоюзна организацинуудай мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно.

С. БАЛЬЖИНИМАЕВ,

Хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Жэлдээ 1 миллион 200 мянган нугаһа дэгжээжэ шахан таргалуулха хүсэтэй Кабанскын шубуунай фабрикын түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтөө. Эндэхи инкубаторто түрүүшын 15 мянган үндэгэн дарангада табигдаба гэжэ уншагшадта мэдээсээ һэмди. Мүнөө эндэ түрүүшын дальбараанууд абтаба.

БАРИЛГА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ФОТОРЕПОРТАЖ

Фабрикын барилга үргэлжэлһөөр. Энэ апрель һарын дүүрэтэр тус тустаа 9200 нугаһанай багтаамжатай үшөө 5 шэнэ байра ашаглалгада тушаагдахань. Тиигэжэ мүнөө ашаглагдажа байһантайнь хамта шубуунай 11 байра бэлэн болохонь гээшэ. Проектээр хараалагдаһанай ёһоор, эндэ 46 байра байха юм.

— Апрель һарада тушаагдаха байранууд дээрэ барилгын хүдэлмэри дүүрэнхэй. Торхонуудынь үнии бодхоогдожо хушагданхай, досоо, гадаа талаһаань сагаадагданхай, пол дэбдигдэнхэй, досоонь барилгашадай хэхэ хүдэлмэри дүүргэгдэнхэй, — гэжэ барилгын нэгэдэхи участогай начальник В. Л. Устюжин хөөрэнэ. — Эдэ байрануудта элдэб түхеэрэлгэнүүд — дулаасуулгын, гэрэлтүүлгын, тэжээл тараажа үгэхэ гэхэ мэтэ тодхогдохол хүдэлмэри үлөөһэн. Тэндэ элдэб мэргэжэлэй хабсаргагшад мүнөө ажаллажа байна.

Шубуунай ууҗам сэбэр шэнэ байра. Досоонь ороходо эндэ тэндэ электро-гагналгын ошонууд сасаржа, харагдана. Тээ наанахи клеткэ соо хоёр хүн нэгэ түхеэрэлгын хажууда схемынь дэлгэнхэй, ехэл зүбшэжэ хөөрэлдэжэ байба.

Танилсахадамнай электромонтернууд Валерий Насыров (зүүн гарһаа дорохи зураг дээрэ), Николай Никитин гэгшэд байба.

— «Сибмонтажавтоматика» трестын Сэлэнгын участогһаа иишэ эльгээгдэнхэйбди, — гэжэ Николай Никитин хөөрэнэ. — Клеткэ бүхэндэ шубуудые гэрэлтүүлэн дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхонобди. Урдань иимэ ажалтай тохёолдоогүй аад, түрүүшээр бага зэргэ мэгдэгдээ һэн.

— Ажалтнай хэр ябажа байна гээшэб?

— Яһала ябана гээшэ. Манай бригадынхид мүнөө гурбадахи байрада иимэ түхеэрэлгэнүүдые тодхожо дүүргэжэ байнабди. Ажаллаха гэжэ эльгээгдээ хадаа ажалай саг дүүрөө гээд амархаяа тэгүүлнэгүйбди.

— Һаяхан һонирхоходом, халаанайнгаа даабари үдэр бүридэ дунда зэргээр 140—150 процент дүүргэнэт гэжэ участогта хэлээ һэн гээд, тээ саанань хүдэлжэ байһан Анатолий Павлов (дээдэ зураг) хөөрэлдөөндэмнай оролсобо.

Эдэнэр бултадаа нэгэ участогһаа ерэнхэй, нэгэ ажал хэнэ. Эбтэй эетэйнүүд, бэе бэедээ туһалалсан хүдэлнэ. Оролдосотойгоор ажаллажа байхыень харахада урматай.

— Яраагүйдэ аргагүй. Саг ошожол байна, фабрикашье хүдэлжэ эхилээ гээшэ. Энэ һарада тушаагдаха байрануудай оньһон түхеэрэлгэнүүдые апрелиин 26 болотор тодхожо дүүргэхэбди, — гэжэ нүхэдэйнгөө үмэнэһөө Анатолий Павлов мэдүүлнэ.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотонууд.

ЗАХААМИНҺАА ШЭДЭЭСЭНЭ

МАГТААЛТАЙ

Аймагай түб һуурин — Закаменск хотын пивын заводто ажалша бэрхэ хүнүүд олон юм. Тэдэнэй тоодо Любовь Ивановна Викулина оролсохо ёһоороо оролсоно.

Нүхэр Викулина тус заводто арбан нэгэдэхи жэлээ ажаллана. Тиигэхэ зуураа пивэ шанагшын мэргэжэл һайнаар шудалжа, дүй дүршэлөөр баян болонхой. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой һайнаар хандажа, үндэр бүтээсэ туйлахые хүсэжэ ябадаг юм.

Ажалша бэрхэ Любовь Ивановна коллективэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, һайн дүнгүүдые туйлана. Март һара соо халаан бүриин даабариие 110—112 процент дүүргэдэг байгаа. Хэһэн ажалынь хододоо һайн шанартай байдаг.

— Любовь Викулина манай заводой бэрхэ хүдэлмэришэдэй нэгэн юм. Үдэр бүри ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө һайн жэшээ харуулна, — гээд заводой директор Е. П. Жарков ажалша эхэнэрые магтан хөөрэнэ.

ШУДАРГЫ ҺАЙНААР

Эндэхи мяханай комбинадай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байна. Тэдэнэр энэ жэлдэ адууһа мал үүсэлхэ, колбаса болон бусад мяханай зүйлнүүдые хэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхээр шиидэһэн юм.

Комбинадай ажалшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула шударгы һайнаар хүдэлжэ байна. Эндэ мал үүсэлэгшээр ажалладаг Георгий Назарович Каратаев социалис мүрысөөнэй манлайда ябана. Тэрэ ямаршье түрэлэй мал үүсэлхэ шадабаритай болоо. Үдэр бүриингөө түсэбые үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ өөрынгөө ажалай дүй дүршэлые залуушуулда дамжуулан үгэдэг заншалтай.

Георгий Назарович Каратаев ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Тэрэ профсоюзай месткомой гэшүүнээр һунгагданхай.

С. ШАГДУРОВ.

ТАРИЛГАДА ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙ

Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхоз хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула оролдоно. Мүнөө үедэ мөөртэ 9, гэнжэтэ 12 трактор үглөө, мүнөөшье тарялан дээрэ гарахаар бэлэн болонхой. Хүдөө ажахын техникые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар заһабарилһан механизаторнууд олон. Механик Сергей Иванович Абашеевэй хүтэлбэрилдэг автопаркын заһабарилагшад илангаяа һайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун талаһаа) механизатор М. А. Жаркой механик С. И. Абашеевтэй хөөрэлдэжэ байна.

Д. БАДДАНОВАЙ фото.

АНХАРАГТЫ: ҺОНИРХОЛТОЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

ХОНИДТО — ШЭМЭТЭЙ ШЭНЭ ТЭЖЭЭЛ

Ставрополиин ажахынуудта малай үбэлжэлгэ дүүрэбэ. Нилээд хүйтэн, ута үбэлые үнгэргөөшье һаа, мүнөө хонидынь тобир тарган, ноохоор һайн. Энэ жэлдэ «сагаан алтан» ехээр хайшалагдахаар хүлеэгдэнэ.

Хони, ямаа үсхэбэрилгээр бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай эрдэмтэд элдэб тэжээлые холёод, монсогойлон борсогор болгохо заабариин тусхай технологи, рецептурыень зохёожо, хизаарай ажахынуудта үгэһэн байгаа. Тэрэ холимол тэжээл соонь — үбһэн, ороохо талханай зүйл, витаминтай ногооной гурил, минеральна дабһан, микро-зүйлнүүд, һоломоо гэхэ мэтэ малай бэедэ туһатай, шэмэ үгэхэ бүхы хэрэгтэй юумэн оролсодог.

Хонин бүридэ үдэрэй 2,2-һоо 2,7 килограмм хүрэтэр тиимэ холимол борсо болгогдоһон тэжээл эдюулэгдэнэ. Тиимэ тэжээл юутээрэ һайн бэ гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тэрэнь хоггүйгөөр эдигдэнэ, граммшье тэжээл дэмы хаягданагүй. Хоёрдохёор, хонидой хашаа соохи хүдэлмэриие оньһожоруулха арга олгогдоно. Институдай мэргэжэлтэд хонидой өөһэдөө дуратайдаа ерээд эдеэлжэ байха тусхай бункерна кормушка хэжэ үгэнхэй. Тэрээн соонь хонидой арбан хоногто эдихэ тэжээл хэжэ үгэдэг юм.

Левокумовска районой «Величаевский» совхоз үнгэрэгшэ үбэлдөө 12 мянган хонидтоо монсогойлогдоһон тэжээл эдюулжэ ондо оруулба. Тэдэнэй жэшээгээр «Октябрьский», «Урожайненский», «Турксад» совхозууд, «Путь к коммунизму» «Красный Будённовец» колхозууд болон хизаарай бусадшье ажахынууд хонидтоо тиимэ тэжээл эдюулээ.

Шэнжэлгэ хэжэ үзэһэнэй ёһоор харахада монсогойлон борсогор болгогдоһон тэжээл эдихэдээ хонид тобир тарган байхаһаа гадна, ноохонийнь һайнаар ургажа, тус бүриһөөнь 1 килограммаар ехэ ноохон абтана. Ноохыень хайшалхаһаа урда шэгнэхэдэ хонин бүхэн дунда зэргээр 6,5 килограммаар шэгнүүрээ нэмээһэн байдаг.

Тиимэ тэжээл бэлдэхэдэ ямаршье орёо юум[...] Үбһэ, талха тарья, [...] али нэгыень ехээр[...] шье холиходо хама[...] дээн соо микробо[...] холилсоходо ехэ т[...] гэжэ монсогойлогд[...] жээлые хадагалха[...] тээшэнь зөөхэдэшье [...] хид байдаг. Эсэст[...] тэжээл бэлдэжэ [...] эдюулһэнэй гарга[...] бага болоожо үгэнэ.

ТАСС-ай корре[...] гуйлтаар энэ [...] СССР-эй хүдөө [...] нистерствын хони[...] управлениин начал[...] Стефаник ингэжэ [...] на:

— Монсогойлон, [...] болгогдоһон тэжээл[...] то эдюулхэ гээшэ [...] лараа һайн, шэнэ [...] лоно. Энээниие [...] областиин, Украин[...] зэй, Казахстанай, [...] олохон колхоз, сов[...] рэглэжэ эхилээ. [...] Доной XX партсъе[...] рэмжэтэ колхоздо [...] ажалыень сум о[...] лаад, нэгэ доро 12 [...] нидые байлгажа, [...] жээл эдюулээд [...] рынь жэлнүүдтэ [...] тэрээнһээ хоёр [...] хонидые шахад[...] хараална. Хонидые [...] римаар эдеэлүүл[...] до саашадаа [...] томодхогдоһон, [...] лагдаһан ферм[...] болгохо арга [...] Тиигэжэ хонин[...] хүдэлмэри промы[...] лэдбэрилгын тух[...] хо ха юм. Монсо[...] тэжээл бэлдэхэнь [...] шэ. Тэрэнэй үйл[...] ямаршье колхоз, [...] хидхэжэ болоно. [...] нулятор болон тус[...] логическа хэр[...] бүтээхэ талаар [...] дэй захилые пр[...] предприятинууд [...] дүүргэжэ шадана[...] Шэнэ арга дү[...] лэжэ хонидые [...] гээшэ ерээдүйдэ [...] байханнь элитэ. [...] Ставрополиин хон[...] дүршэлтэй танил[...] ойрын үдэрнүүдт[...] хэсоюзна семинар[...] дахаяа байһан ушар[...] үшөө дахин гэрша[...]

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

АГРОХИМИИН АШАГ ҮРЭ ЕХЭ

Газарһаа ашаг шэмэ, ургаса ехээр абаха гээл һаа, хүрьһыень садатарынь эдеэлүүлэ, үтэгжүүлгэ һайса оруулжа, үрэжэлыень дээшэлүүлэ гэжэ таряашазон хэр угһаа хэлсэдэг байгаа. Хэнэйшье мэдэһээр тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада, гансашье ургасань дээшэлдэг бэшэ, мүн тэрэнь ган гасуур, хүйтэн уларилдашье тэсэмгэй, байгаалиин бэрхэшээлдэ ехэ дарагдасагүй байна ха юм.

Жэшээнь, ган гасуур болоһон үнгэрэгшэ жэлые абаад үзэе. Республикымнай олонхи ажахынууд газартаа үтэгжүүлгэ ехээр оруулһанай ашаар лэ нёдондо ороохо тарянай, үбһэ ногооной муу бэшэ ургаса абаа ха юм. Тусхайлбал, Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозууд минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэһэнэй ашаар хамта 80 гара мянган түхэригэй тарья, 50 шахуу мянган түхэригэй кукуруза, куузику, хартаабха нэмэжэ абаа бшуу. Кабанскын совхоз нёдондо гектар бүхэндэ 60 килограмм азот болон калийна үтэгжүүлгэ холижо оруулаад, 50 га газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 69,5 центнер хартаабха нэмэжэ абаа гэхэ гү, али ургасыень эрид дээшэлүүлжэ шадаһан байна.

Минеральна үтэгжүүлгын али тухай ашаг үрэ ехэтэй байһаниие нимэ жэшээ дээрэһээ харая. Энээнһээ урда Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоз газартаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулангүй гектар бүриһөө 90 центнер кукурузын ногоон намаа хуряадаг һаа, нёдондо тэндээ га бүридэнь 90 килограмм азотно, 60 килограмм фосфор, 45 килограмм кали оруулжа үтэгжүүлээд, бүхы 230 га газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 200 шахуу центнер ногоон намаа набша хуряажа абаа. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ багашаг газарта азот, фосфор, кали гэхэ мэтэ минеральна үтэгжүүлгэ дүүрэн нормоор оруулаад, шэниисын ургасые гектарай 4,5 центнерээр дээшэлүүлжэ шадаа.

Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, олон.

Гэбэшье минеральна үтэгжүүлгэ байнал гээд, дайралдаһан газартаа нюдэ балай хэдышье ехээр адхажа байгаа һаа, биратай аша үрэ гарахагүйнь мэдээжэ аабдаа. Тиимэһээ хаана, ямар хүрьһэтэй газарта хэды шэнээн, ямар үтэгжүүлгэ оруулбал, эгээл ехэ ашагтай байхаб гэжэ тодоруулха, агрохимиин алба һайнаар табиха гээшэ мүнөө гол шухала болоод байна.

Манай республикын аймагуудта агрохимигүүд бии болож, түбэй агрохимиин лаборатори бии болгогдонхой гээшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэһэн горитой шэнжэлгын ашаар ямар нютагта, ямар колхоз, совхозой газар дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ хайшан гэжэ хэрэглээ һаа ашагтайб гэжэ тодоруулагдаа.

Тиимэһэ, эндэ хэдэн тоо баримтануудые дурдаха ушартай болоно.

Манай эндэхи олохон нютагуудай газарай хүрьһэндэ азотно үтэгжүүлгэ оруулхада эгээл ехэ ашагтай, ургасые дээшэлүүлэсэтэй байна. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский», Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой, Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой газар дээрэ хэгдэһэн туршалганууд, шэнжэлгэнүүд дээрэһээ харахада минеральна үтэгжүүлгэ (илангаяа азот фосфор хоёрые) зүбөөр холижо оруулхада ургасань эрид дээшэлһэн байна. Жэшээнь, гектарай 60 килограмм азот фосфор хоёрые холёод, газарай хүрьһэндэ оруулхада тарянай ургаса гектарай 3—8 хүрэтэр центнерээр дээшэлээ. Тэрээн дээрэ үшөө 30—45 килограмм калийна үтэгжүүлгэ оруулхада ургасань биратай нэмээгүй. Харин тэрэнэй орондо азот фосфор хоёрыень үшөө 30—30 килограммаар нэмэжэ оруулхада ургаса 1,5 дахин дээшэлһэн байна.

Минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ экономическа талаараа хэр ашагтай гээшэб?

Сэлэнгын аймагай Химнын совхоздо минеральна үтэгжүүлгэ (азотно) худалдажа абаад хэрэглэхэдэ гаргашалагдаһан 1 түхэриг бүхэнһөө 3 түхэригэй продукци абтаһан байна гэжэ гү, али үтэгжүүлгын ашаар нэмэжэ абтаһан ургасань гаргашаяа хэдэн дахин харюулаа. Мухар-Шэбэрэй «Заганский» колхоздо азотно үтэгжүүлгэ хэрэглэхэдэ хэгдэһэн гаргашын нэгэ түхэриг бүхэнһөө 3,3 түхэригэй, суперфосфат хэрэглэһэнэй нэгэ түхэриг бүхэнһөө 2,1 түхэригэй ашаг олзо абтаа.

Мүнөө республикымнай бүхы ажахынуудта газарайнь хүрьһэ шэнжэлһэн агрохимиин материалнууд гүйсэд бии. Тиихэдэ хүдөө ажахын министерствэдэ, совхозуудай республикын нэгэдэлдэ тэдэ материалнуудынь суглуулагдажа, тусгаар карта болгогдонхой. Тиигээд ерэхэдээ хаанахи, али аймаг, ажахыда хэды шэнээн, ямар үтэгжүүлгэ үгэхэб гэжэ зүбөөр хубаарилха аргатай болонхой гээшэ.

Бүхы дээрээ республикымнай олонхи аймагуудай газарай хүрьһэн фосфор, калийна үтэгжүүлгээр яһала муу бэшээр хангагданхай, имагтал азодоор ехэ дутамаг юм. Тиимэһээ ямаршье нютагуудта газарай хүрьһэндэ азот лэ горитой оруулхада ургасань хараа байса дээшэлнэ.

Тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргахадаа газар бүхэнэй хүрьһэнэй илгаае харалсажа, тэрэнь хэр үрэжэлтэйб гэжэ тодоруулаад, севооборотой ёһоор тэндэ ямар ургамалай таригдаха байһые харалсаха шухала.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республика дотор бүхыдөө 180 мянган гектар газарта 59 мянган үлүүтэй тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 1,2 миллион үлүүтэй тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Тиихэдэ байгша оной ургасада туһа болохоор хараадуулан паар намарай паар болгогдоһон 12,4 мянган газарта хамта 4126 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагданхай. Шэнэ жэлэй гарахада колхоз, совхозуудай складта үшөө 24,8 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үлэһэн байгаа. Байгша ондо республикадамнай бүхыдөө 88,8 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үгтэхэ юм.

Тиимэһээ энэ үтэгжүүлгын килограмм бүхэниие зүбөөр, газарай хүрьһэнэй үрэжэлые, ургамалайнь хэды шэнээн үтэгжүүлгэ хэрэглэдэгые харалсажа оруулха болоно. Жэшээлхэдэ, азотно үтэгжүүлгые амяарайнь гү, али фосфорно болон калийна үтэгжүүлгэтэй холижо, нэн түрүүн кукуруза, хартаабха, корнеплодуудые тариха газарта оруулха шухала. Мүн тэрэниие урда жэлдэнь тарья ургуулһан гү, али хожомшог намарай паар болгожо хахалһан газарта шэниисэ, хара тарья тарихынгаа урда тарааха ёһотой. Юуб гэхэдэ, тиимэ ургамалнуудта, тиимэ газарта азот илангаяа ехэ хэрэгтэй бшуу.

Фосфорно үтэгжүүлгые манай эндэ гектарай 40—60 килограмм оруулхада ашагтай байдаг. Илангаяа монсогойлон үрил болгогдоһон суперфосфат манай эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Тиимэ суперфосфадые үрэһэнтэй хамта зурууд зуруудаар 10—12 килограмм хүрьһэндэ оруулхада эгээл ашагтай. Харин тэрэниие миил үргэлжэдэнь сасахада ашаг үрэнь һураггүй бага байдаг. Тиимэһээ мүнөө жэлдэ ажахынуудта бии байһан үрил болгогдоһон бүхы супер[...] үрэһэнтэй хамта [...] зурууд зурууд ру[...] хэрэгтэй.

Наг шэбхые [...] ээлжээндэ харта[...] тэжээлэй корне[...] кукуруза тариха [...] раажа, хүрьһэндэ[...] байна. Юуб гэхэдэ[...] гамалнууд үтэгжү[...] гэн харюулжа, [...] ехээр дээшэлүүл[...]

Үтэгжүүлгэ ор[...] жуугаар газарай [...] дүүрилхэ, ургаса [...] агротехническэ [...] мэри хаһа сагта[...] хэхэ, буртаг үб[...] шумуултай тэмсэ[...] ри үргэнөөр ха[...] Мүн һайн сортые [...] риха гээшэ ба[...] Тиигэжэ шадаад [...] үтэгжүүлгэ өөры[...] дэшье харюулха [...]

Нэгэ үгөөр ха[...] ряад ороной колх[...] зуудта газар тар[...] миин зүйлнүүды[...] научна үндэһэ [...] рэглэжэ шадаа[...] ургамалнуудай [...] дээшэлүүлхэ арга [...] ехэ байһаниие [...] туршалга гэрша[...]

С. Б[...]

Буряадай агрох[...] тори[...]е даагша, [...] ажахын эрдэмэй [...]

ЗУР[...]

ЖАБХАЛАНТА ХАБАРАЙ ЖАГСААЛ

Майн 1-нэй һайндэртэ зорюулагдажа, Улаан-Үдэдэ болоһон ажалшадай демонстраци

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Эдир хүбүүд, басагадай жэгдэ алхасаһаа талмай доһолходол гэнэ. Зэргэнүүд үнгэржэл байна.

Ажалай. дайнай ветеранууд... Омогорхор харыт эдэ хүнүүдээ! Эдэнэр лэ бүхы наһаяа арад зонойнгоо зол жаргалта байдалай түлоо зорюулаа. Эдэнэр лэ улаан шуһаяа адхаруулан, амин наһаяа хайрлангүй бидэнэй түлөө тэмсээ, ороолдоо, улаан гал соогуур гараа.

Ветерануудай зэргэнүүд «ура» хашхаран, энэ һайхан байдал, сэлмэг тэнгэри, тунгадаг агаар, эрхэ сүлөө, зол жаргалаараа омогорхон гарана.

Буряад орон... Табин жэлэйнгээ алдарта ойе угтахаяа байһан Буряад орон. Мүнөөдэр — Майн нэгэнэй нарата үдэр ниислэл хотымнай ажалшад бүхы дэлхэйн ажалша хүнүүдтэй һаналаа нэгэдэнги, эрхэ сүлөө, зол жаргал, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан арадуудта таларханги, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ эршэтэйгээр, дорюунаар ажаллажа байһанаа харуулжа эхилбэ.

Буряад орон... Агуу багша Ленинэй үүсхэлээр өөрын гүрэн түрэтэй болоһон, автономито республикын туг мандуулһан буряад арад түрэл парти, правительстводаа «һайн даа!» гэжэ, үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ. Октябриин хубисхалай урда тээ сүлэлгын газар байһан Буряад орон мүнөө ямар болооб? Олон һалбаритай индустритай, оньһожоруулагдамал хүдөө ажахытай, удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна соёл культуратай республика боложо мандаа. Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, Галуута-Нуурай шулуу нүүрһэнэй уурхайн шахтёрнууд, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадайхид, Борьёогой хонишод, Бэшүүр, Мухар-Шэбэрэй таряашад болон бусад юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлые ажалай амжалтаар тэмдэглэнэ. Цех, бригада, фермэ бүхэн дээрэ дээшэлүүлэгдэһэн уялганууд абтанхай. Тиигэжэ мүнөөдэр республикымнай ажалшад ажалайнгаа амжалтанууд тухай парти, правительстводаа элидхэхэнь.

Улаан-Үдэ хотымнай гурбан район сооһоо энэ оной түрүүшын кварталай дүнгүүдээр социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан Октябрьска районой ажалшад Майн нэгэнэй жагсаалые толгойлхо эрхэ олоо.

Агуу Октябриин хубисхалай нэрэ абажа ябаһан район. Энэ районой ажалшад нэгэдэхи кварталда тон һайнаар ажаллажа, продукци худалдалгаяа 112,1 процентдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээ 103,1 процентдэ хүргэһэн байна бшуу.

Үлзытэй, дэмбэрэлтэй нэрэ зүүжэ ябаһан район. Һанаад үзыт! Октябриин революциин урда тээ Үдэ голой урда бэедэхи нарһан тужа соо иишэ тиишээ хэлтыһэн, харлашаһан гэрнүүд тооһо шоройдо дарагдашоод һуудаг бэлэй һэн бэшэ гү? Харин мүнөө... Хэдыхэн жэл соо тон түргэнөөр үндын бодоһон ордон, байшан гэрнүүдээр гайхахын ехээр гайханабди.

Майн Нэгэнэй һайндэрэй жагсаал үргэлжэлһөөр. Октябрьска районой ажалшадай колоннонууд алхалан ерэбэ. Хүнгэн, нютагай промышленностиин предприятинуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нарин сэмбын фабрикын коллектив илан гараа. Энэ коллектив продукци худалдаха түсэбөө 11,9 процентээр, ажалай бүтээсые 8,7 процентээр дээшэлүүлһэн байна бшуу. Сэмбын фабрика республика дотороо эгээн түрүүлэн «Коммунис ажалай предприяти» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Энэ фабрикын хүдэлмэришэдэй зэргэнүүд талмай дээгүүр алхалалдана. Тэдэнэй дунда Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXIV съездын делегат Дарья Касьяновна Тумурова, эрхим ажалаараа фабрика соогоо суурхажа байдаг, бүд нэхэгшэ Александра Ивановна Гриф, Октябриин Революциин ордендо хүртэһэн Зинаида Григорьевна Ключникова болон бусад түрүүшүүлэй алхалан ябахые харанабди.

Май һарын сэнхир хүхэ огторгой өөдэ амгалан сагай шаарнууд дэгдэнэ, эб найрамдалай гулабхаанууд ниидэнэ. «Ура» хашхараан талмайе доһолгоно. «1973 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан урянуудай» үгэнүүд зэдэлнэ.

Ноохо угаадаг фабрикын, мелькомбинадай коллективүүдэй зэргэнүүд талмай дээгүүр үнгэрнэ. Хабарай һайхан тэрэнгиин мушэрнүүдээр даллаһан, үнгэ бүриин шаарнуудые гартаа бариһан хүнүүдэй шарайнуудта һайндэр, баяр жаргалай тэмдэг үзэгдэнэ. «Агуу Ленинэй байгуулһан Коммунис парти мандаха болтогой!», «Эхэ орон, шамдаа инаг дуратайбди», «Буряадайнгаа АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!», «Ильичэй зааһан замаар хэлбэрилшэгүйгөөр алхалхабди!» гэһэн үгэнүүдтэй уряа лозунгнууд хүнүүдэй толгой дээгүүр аржылдан харагдана.

Улаан-Үдын мяханай комбинадай коллективэй жагсаал талмайда дүтэлнэ. Түүхэ шэнжэлэгшэд тон һонирхомоор тоо, баримтануудые бидэндэ дурдадаг. 1907 ондо Дээдэ-Үдэдэ (Улаан-Үдэ) оройдоол арбан дүрбэ мянган хүн ажаһуудаг байгаа юм ха. Мүнөө нимэрхүү тоото хүдэлмэришэд гансахан мяханай комбинадта ажаллана бшуу.

Мяханай комбинадай хүдэлмэришэд улаан тугуудаа хабарай урин һалхинда намилзуулна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө энэ комбинадай хүдэлмэришэд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Обороной Министерствын туг хэтэ мүнхэдөө хадагалжа байдаг. Тэрэнь мүнөө зэргэнүүдэй дээгүүр гал дүлэн шэнгеэр соробхилон хиидэнэ.

Октябрьска районой барилгашадай зэргэнүүд, № 8, № 2 автобазануудай коллективүүд юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй нэгэдэхи кварталда түйлаһан амжалтанууд тухайгаа бэшэһэн томонууд плакат, диаграммануудые дээшэнь үргэн, үшөө ехэ илалтануудые түйлаха байһанаа найдуулһаар. «ура» хашхаралдаһаар үнгэрнэ.

Һайндэрэй хүгжэм шангадана. Тугууд намилзана. Хүхюу дуунууд зэдэлнэ. СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд талмай дээрэ гаража ерэнэ. Бодоод үзыт! Октябриин революциин урда тээ Буряад орон дотор һургуулинууд гээшэ хурга дарамаар үсөөн байһан. Харин мүнөө өөһэдын филиалтай, дээдэ дүрбэн һургуулитай, гуша гаран техникум болон училищатай болонхойбди. Мүнөө манай республикада эрдэмүүдэй кандидат, докторнуудай тоо хэдэн зуу болонхой.

Сэнхир хүхэ тэнгэри өөдэ шаарнууд хөөрэн дэгдэнэ. Хабарай һайхан һалхин үлеэнэ. Хаанаһаашьеб зэрэмшээн ерэһэн һэбшээн улаан тугуудай торгондо наадажа, жабхаланта үе сагай үгэнүүдые хүн бүхэнэй шэхэндэ шэбэнэнэ хэбэртэй.

Октябрьска районой эмнэлгын зургаанууд, республиканска больницын хүдэлмэрилэгшэд талмай дээгүүр алхалалдана. Сагаан халаадтай эдэ хүнүүдые «муу муухай үбшэнһөө абаршад, элүүр энхые сахигшад» гэжэ тон зүб хэлсэдэг. Имагтал СССР орон дотор элүүр энхые сахиха, хүн зониие эмшэлхэ хэрэг мүнгэ миниртэ ха юм. Капиталай оронуудта иимэ юумэ харахагүйт.

Майн нэгэнэй һайндэрэй баярта жагсаал — Улаан-Үдэ хотын ажалшадай демонстраци үргэлжэлһөөр. Хүхюу дуунууд, огсом дорюун үгэнүүд зэдэлнэ. КПСС-эй ЦК-гай Майн 1-дэ зорюулжа гаргаһан уряанууд дуулдана.

Железнодорожно район. Улаан-Үдымнай эгээл томо район болохо энэ районой ажалшад нэгэдэхи кварталай дүнгөөр, социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлээ. Предприятинуудай дундаһаа түрүүлжэ гараһан прибор бүтээлгын заводой коллектив энэ районой жагсаалые толгойлон, талмай дээрэ гарана.

Хүгжэм шангадана. Баянай, гитарыншье хүгжэм дуулдана.

Улаан дүлэтэ тугуудаар
Дулаан Маймнай
манданхай.
Агуу Совет оронноймнай
Абьяас нэрэнь наяранхай.
«Ленин» гэһэн үгэ
Зүрхэн дээрэмнай
хадуугдаа.
Түрэл партиин үгэ
Тангариг мэтэ бидэндээ!

Шүлэгэй дорюун үгэнүүд талмай дээгүүр зэдэлнэ. Оркестр наадана. Тугууд намилзана.

Манай республикада анар 95 яһатан ажаһуудаг. Хани барисаан гээшэмнай одоол манданхай даа. Эбтэй эетэйгээр ажалладаг ажаһуудаг коллективүүд, предприятинууд Буряад орон догорнай ямар олон гээшэб! Тэндэ олон тоото яһатанай түлөөлэгшэд хүдэлнэ.

Железнодорожно район түрүү хүнүүдээрээ, үүсхэл эдэбхеэрээ республика соогоо суурхажа байдаг юм. Сүүдхэ соо дунда зэргээр мянган километр соо локомотив жолоодохо үүсхэл хаана мүндэлөө һэм? Эндэ, Железнодорожно райондо! Энэ үүсхэл Улаан-Үдын түмэр замшадай, булад хүлэгүүдэй жолоодогшодой үүсхэл юм. Энэ гайхамшагта үүсхэлэй эхин жолоо баригшад хэд бэ гэбэл, коммунистнууд — локомотивна депогой ахалагша диспетчер Михаил Емельянович Сауляк, диспетчернүүд Житков, Герасимович, Осипов, Правдин, Серебренников, электровозуудай машинистнууд Иван Мясников, Виктор Дунаев, Владимир Миклуха гэгшэд болоно.

Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэдэй зэргэнүүд дүтэлнэ. Омогорхомоор. Улаан-Үдэдэмнай бүтээгдэһэн самоледууд гансашье СССР орон соогуур бэшэ, харин оронуудаар ниидэнэ.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой колоннонууд талмай дээрэ гарана. Эдэ хүнүүдэй гараар заһабарилагдаһан, бүтээгдэһэн электровоз, тепловозууд Эхэ оронойнмнай шэрэм харгынуудаар шэнхинэлдэнэ.

«Теплоприбор» завод. Энэ предприятиин коллективэй бүтээһэн продукци харин 39 оронуудта эльгээгдэнэ. Мүн эдэнэй хэһэн приборнууд «Дружба» гэһэн нефтиин сорго дээрэ табигданхай.

Һайндэрэй жагсаал үргэлжэлһөөр. Буряадайнгаа АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр, ажалай амжалтатайгаар угтахаяа байһан тухайгаа ажалшад мүнөө элидхэнэ.

Зэргэнүүд, зэргэнүүд... Республикын энергетигүүдэй колоннонууд дүтэлэн ерэбэ. Электрижүүлгэ гээшын айхабтар ехэ удха шанартай байһан тухай үшөө В. И. Ленин тэмдэглэһэн юм. Мүнөө зайн галаар хангагдаагүй нэгэшье тосхон, һуурин манай республика дотор үгы юм.

Оркестрэй наярха, хүнүүдэй хүхюугээр энеэлдэхэ, дуулалдаха, «ура» хашхаралдаха абяан бултадаа нэгэдэжэ, ямаршьеб нэгэ һуртэй, жабхалантай симфони болон зэдэлнэ.

«Хододоо тэнгэримнай сэлмэг байһай»! Энэ хүсэл, уряал яаһан гүнзэгы удхатайб даа! Вьетнамда дай болюулһан ушар хадаа дэлхэйн ажалша хүнүүдэй, блатар совет арадай ехэ илалта бололсоно бшуу. Мүнөө дэлхэйдэ баһал амгалан бэшэ. Камбоджидо шуһан адхарһаар. Эрхэ сүлөө, зол жаргал, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байһан арадуудтай һаналаа нэгэдэнги, тэмсэлыень дэмжэжэ байһанаа манай ажалшад омог дорюунаар мэдүүлнэ.

Жагсаалнууд, жагсаалнууд. Барилгашад, түмэр замшад, хирпиисын заводой хүдэлмэришэд, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангагшад, хүдөө ажахын дээдэ һургуулиин студентнэр дуу дуулалдаһаар, «ура» хашхаралдаһаар үнгэрнэ. Тэдэнэй хойноһоо багшанарай, соёл гэгээрэлэй училищинуудай хүбүүд, басагад баяртайгаар гараараа даллан гарана.

Гоё даа, һайхан даа Соведүүдэй талмай. Хайшаашье хара — улаан тугууд, уряа лозунгнууд, транспарантнууд, портредүүд, ирагуу хүгжэм, үнгын сэсэгүүд мэтээр харагдаһан хубсаһатай хүнүүд!

Советскэ район. Энэ районой жагсаалые «Электромашина» заводой коллектив толгойлон гараба. «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордента энэ предприяти нэгэдэхи кварталай дүнгөөр республика доторoo хоёрдохи һуури эзэлээ. Энэ коллективтэ һаяхан КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота барюулагдаа.

Майн нэгэнэй һайндэрэй дуунууд улам шангадана. Улаан-Үдымнай ажалша дорюун хүнүүдэй баатараар алхалхань оркестрэй хүгжэмтэй нэгэдэжэ, һүртэй дуунай абяан болоно хэбэртэй.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын, шэлэй заводуудай коллективүүд һубарин гарана. «СССР-эй арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!», «Мүнөө үе сагай ухаан, һэшхэл, хүсэн — КПСС мандаха болтогой!», «Урагшаа коммунизм тээшэ!» гэһэн үгэнүүд хэнхинаса зэдэлнэ.

Һайндэрэй жагсаал түлэг дундаа. Транспортын, хэлхээ холбооной, хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэришэд талмай дээгүүр дорюунаар алхалалдана.

Геологуудай зэргэнүүд дүтэлнэ. Бар тайга хүбшын, тала дайдын нюусые уудалжа, Эхэ орондоо ашагта малтамалнуудые оложо үгэдэг эдэ эрэлхэг хүнүүд тухай магтаалайл үгэнүүдые хэлэмээр. «Совет геологуудта алдар соло!» гэһэн дорюун огсом үгэнүүд ендэр тээһээ сууряатан зэдэлнэ. Зүб даа. Буряадай геологууд ашагта малтамал олохо талаар ехэ юумэ хээ. Эхэ орон соогуураа суурхаа.

Худалдаа наймаанай хүдэлмэришэд, барилгашад талмай дээгүүр үнгэржэ ябана. Байрын гэрнүүдэй барилгын асуудалай түргөөр, дэлисэтэйгээр шиидхэгдэжэ байһые мэдэнэбди. Энэ зорилгоор жараад миллиард түхэриг гаргашалагдаа. Һүүлэй табан жэлдэ хахад миллиардһаа дээшэ дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр Улаан-Үдэдэ баригдаа.

Министерствэнүүдэй, гүрэнэй зургаануудай, «Забайкаллес» комбинадай түлөөлэгшэдэй зэргэнүүд үнгэрнэ. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, ажал хүдэлмэридөө амжалта түйлаха байһан тухайгаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Соёл культурын, литература, искусствын хүдэлмэрилэгшэд «ура» хашхаралдаһаар, Соведүүдэй талмай дээрэ гарана. Совет засагай ашаар лэ манайда социалис удхатай, түхэл маягаараа национальна искусство, литература бии болоо. Манай артистнууд хилын саагуур аяншална. Уран зохёолшодоймнай номуудые харин оронуудта уншана. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, республикымнай литература, искусствын үдэрнүүд энэ май һара соо Москва, Свердловск хотонуудта үнгэргэгдэхэнь. Баясамаар!

Залуу наһан! Советскэ районой дээдэ һургуулинууд, техникум болон училищинуудай студентнэр, спортсменүүд баяртай хүхюунүүд алхалалдан ерэбэ. Зүб даа. Эдэнэр коммунизмда ажаһууха. Эдэнэр лэ манай ерээдүйе бүри һайхан болгохо найдалнай, хүсэмнай болоно.

Улаан-Үдэ хотымнай ажалшадай Майн нэгэнэй һайндэрэй жагсаал болжо дүүрэбэ.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө нангин хубитые оруулжа байһан тухайгаа. Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха тухайгаа, бүхы дэлхэйн арадуудтай һанал нэгэн байһан тухайгаа, парти, правительстводаа, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байһан тухайгаа Улаан-Үдымнай ажалшад эли тодоор энэ жагсаалаараа харуулба.

Г. ДАШАБЫЛОВ,
Вл. ЛУБСАНОВ.

ГРАГУУД ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ. Соведүүдэй талмай дээрэ болоһон городой ажалшадай демонстраци.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотонууд.

ЛЕНИН ТУХАЙ ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД ҺЭЭ

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ИЛЬИЧ ТУХАЙ СЭЭЖЫН БОДОЛНУУД

I.

Манай гэртэ Ленин багшын морилһыень
Мартагшагүйб хэзээш... Мартахагүйб хэтэдээш —
Хүрэг дүрсыень хүгшэн эжынгээ эльбэхэдээд,
Хоймор булангаа, гунгарбаа дээрээ һуулгаһыень.
Тэрээнһээ хойшо мүргэлынш ондоо болоо һэн:
Тэнгэриһээ бэшэ, газарһаа жаргал намда ереэд,
Уран, сэсэн үльгэршэ болоһой хүбүүм,—гээд,
Удха дуунай нюуса тобшо намдаа зүгнөө һэн...
Ингэжэ, бишыхан эрхэ тангил ябахадам,
Эхым зүрхэндэ Ильич айлшалан ерээ һэн,
Ингэжэ Ильич эхым зүрхэндэ түүрээгээ һэн,—
Эгүүридэ мартахаар бэшэл сэдьхэл заяандам.

II.

Шуша дээрэхи шэнэһэн гэрые нэршүүлэн,
Сибириин дуулгада үлгэн, залган дууланам.—
Усхал Енисейн мүнхын уһаар сүршүүлһэн
Уулын бүргэдэй уурхай эндэ харанам.
Үлтэг тэмсэлшын зүрхэн эндэ хатуужаа,
Үглөөнэй залингай нэрьехые зүгнөө һэн.
Эгээл түрүүшын туяа эндэ бадаруулан,
Энэ сонхоһоо арад зондо түхөөгөө һэн.
Инаг Ангарын баатар Енисейдэ дурлаһые
Энэ хэрэлсы дээрэһээ энхэрэн хараа юм,
Ураал, Байгал тээшэ,—Эхэ Росси дээгүүр
Уряал табижа, эндэһээ гараа һунгаа юм.
Дурасхаалта тэрэ гэрые дуулыт, шүлэгшэд,
Дуулим Сибириин һалхяар хуурдыт, үльгэршэд!
Бээрэмэ хүйтэнш һаань, тэндэ мүрэн сарсадаггүй,
Бэлхүүһэсээ саһанш һаань, тэндэ ургы нардадаггүй.
Элшэтэ Ангарын ольһондо хүнүүд үтэлдэггүй,
Эршэтэ Байгалай долгиндо дуунууд намхададаггүй.
Дуулыт дуушад, хүршэ Шушенска хизаараа, —
Дурдам Буряад нютагтаһйм түрэл ха юм шуһаараа!

III.

Түрүүн мүшэдтэ ниидэн, баһал түрүүлбэш,
Түрэл Ленин багшын түүхэлһэн орон!
Тэнгэри дээгүүр космонавтнууд тэгүүлбэш,
Тэдээндэ хэндэнш үзэгдөөгүйл бурхан.
Дэндүү гүн Байгал—нюд өөрөө Ленин
Дээдэ замбине нэбтэ хараһан байгаал,
Олоной түлөө унаһан баатарнуудай тоброг
Одо мүшэд боложо, замбуулинаар бадараал.
Апрель һарын аянгата залин дэлдэжэ,
Альга ташалган тэнгэри өөдэ залагдаал,—
Арадай сэдьхэл, партиин ухаан бүрилдэжэ,
Аладай замууд Ленинэй шугамаар табигдаал.

Ц. ДОНДОГОЙ

БАГШАДАА

Намжаа дэлхэйе элшээрээ жэгнэдэг
Наранай хурса гэрэл сэнтэй.
Нангин мэдэрэл сэдьхэлдэм түрүүлдэг —
Намда Ленинэй һургаал сэнтэй.
Элдин дэлхэйе хододоо жэгнэдэг
Элшэтэ наран манда сэнтэй.
Элгэ зүрхэндэм баярхал түрүүлдэг
Эсэгэ Ленинэй һургаал сэнтэй.
Аглаг дэлхэйе элшээрээ жэгнэдэг
Ангирхан наран ходол сэнтэй.
Алаг зүрхыем зоригтой болгодог
Аба Ленинэй һургаал сэнтэй.

ЗАМАЙ ДЭБТЭРҺЭЭ

САХА ОРОН, БАЯРТАЙ!

Апрелиин 17-һоо 23 болотор Яхадай АССР-тэ «Сибириин болон Алас-Дурнын залуу наһанай дуун» гэһэн уран зохёолой ехэ һайндэр болоо. Тэндэ Новосибирск хотоһоо эхилээд, Чукоткын хахад арал, Сахалинай олтирогто область хүрэтэр — хамта дээрээ 13 область, АССР болон национальна округуудһаа наһажаалшье, залуушье бэшээшэд суглараа. Тэрэ һайндэртэ хабаадаха зол намда тудаа.

Һайндэрэй эхиндэ Москваһаа ерэһэн айлшан, «Современник» гэжэ хэблэлэй үндэһэ яһатанай уран зохёолой таһагта хүдэлдэг Геннадий Васильевич Фролов байлсаа. Мүн «Литературная Россия» газетын корреспондент, мэдээжэ совет поэт Илья Олегович Фоняков һайндэрэй бүхы хэмжээ ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаба. Тиихэдэ Хабаровск хотын уран зохёолшо, «Алас-Дурна» («Дальний Восток») гэжэ журналай уран шүлэгэй таһагые даагша Михаил Асламов, Чукоткын эгээл түрүүшын эхэнэр шүлэгшэ Антонина Кымытваль болон бусад мэдээжэ олон нүхэд уригдаһан байна.

Нэрлэгдэгшэ һайндэр хадаа Уран зохёолшодой холбооной Шэтын таһагай, ВЛКСМ-эй Шэтын обкомой үүсхэлээр мүндэлһэн юм. Һайндэрэй «модон» мүнөө жэлдэ Яхадта дамжуулагдажа, тэндэ үнгэрбэ гээшэ.

Нютаг нютагай түлөөлэгшэд агаарай замаар эүг бүхэнһөө һубарилдан буугаа. Хүн бүхэниие яхад нүхэднай хүндэтэйгөөр хүлеэн угтажа абаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Апрелиин 17-ной үдэр ВЛКСМ-эй обкомдо танилсалгын уулзалган боложо, бидэ булта тэндэ уригдаа һэмди. ВЛКСМ-эй обкомой 1-дэхи секретарь, Яхадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, түүхын эрдэмэй кандидат Алексей Томтосов уулзалгые нээжэ бултыемнай танилсуулаад, республика тухайдаа, комсомолой ажабайдал тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Тэрэ үдэртөө Яхадай хизаар ороноо шэнжэлгын музейдэ орожо, урданайнь болон мүнөөнэй байдал тушаа хөөрэһэн һонирхомоор зүйлнүүдые хараабди.

Музейдэшье ороходоо, зоноорше ябахадаа, ленинскэ национальна политикын илан мандаһые мэдэрмээр. Жэшээнь, нүхэр Томтосов элитэ ехэ негр ажал ябуулагша, США-гай хархис үзэлтэнэй һомонһоо алдалһан Мартин Лютер Кинг тухай диссертаци бэшэжэ, тэрэнээ амжалтатайгаар хамгаалһан байгаа. Тэрэ хадаа Кингын зохёолнуудые англиһаа ород болон яхад хэлэн дээрэ оршуулаа юм ха.

— Би яхад орошоной хүүмби. Эхэ эсэгэ хоёрни үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан юм,— гэжэ Алексей хөөрэнэ....

Хойто үдэрынь Яхадай гүрэнэй университедэй ехэ байшан соо һайндэр нээлгын баяр ёһолол болоо. РСФСР-эй гүрэнэй шангай лауреат, Яхадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, Яхадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ Семен Петрович Данилов һайндэр нээжэ, гүнзэгы удхатай оролто үгэ хэлэбэ. Поэдүүд тус тустаа студентнэртэ нютаг тухайдаа хөөрөөд, нэгэ-нэгэ шүлэгүүдээ уншаа. Мүн лэ тэрэ үдэртөө Яхадай уран зохёолой музейдэ орожо хараа һэмди. Яһала баян музей байна. Тэрэнэй материалнуудые үзэжэ ябахадаа, манай Буряадайшье уран зохёол баян түүхэтэй болонги, музей нээхээр саг ерээ бэшэ аал гэжэ ганса һанаандаа һанажа ябаа һэм.

Удаань сугларһан зониие, мүн Яхадай уран зохёолшодой хабаадалгатайгаар дүрбэн бүлэг бөлгожо хубаагаад, республика соогуур ябуулаа. Жэшээнь, Якутск шадарай хүдөө нютагуудаар нэгэ бүлэг ябаа. Удаадахи бүлэг Жиганскын, гурбадахинь Ленинскэ районуудта гараа. Би Алдан хото ошоһон бүлэгтэй ябалсааб. Бүлэг бүхэн хоёр-гурбан хоногой туршада элдэб мэргэжэлтэй хүнүүдтэй, һурагшадтай олон уулзалга хэһэн байха юм.

Жиганскын район ошоошоднай Тундрын заха хүрэжэ, орошодто айлшалһан, наартада (тусхай шарга) оро хүллөөд гүйлгэлдэһэн, аргагүй баяртайнууд бусаа бэлэй.

Бидэ, Алдан ошоошод хоёр үдэр арбаад уулзалга хэжэ, өөр өөрынгөө нютаг тухай, үндэһэн уран зохёол тухайгаа хөөрэжэ, шүлэгүүдтэеэ танилсуулаа гээшэбди. Алданда медучилищи, политехникум бии. Хэдэн дунда һургуули, нэгэ интернат һургуули бии. Алдан багаханшье һаа, ургахаяа шэглэжэ байһан хото гэжэ обёорхоор. Тиихэдэ алта угаадаг фабрикада ошожо хараһамнай тон һонирхолтой байгаа.

Апрелиин 21-дэ Якутск дээрэ байһан уран зохёолшод бүхэсоюзна коммунис субботникто хабаадалсаһан золтой. Нютаг бүхэнһөө ерэһэн элдэб үндэһэ яһанай уран зохёолшод хүндэмүүшэ яхад нүхэдтэеэ сугтаа хүдэлжэ, ажалай хүлһэ тэндэ дуһааһанаа ... тахагүй бээ!

Яхад ороной («Саха» ... бэшэхэ дуран хүрэнэ. Юу... хэдэ, яхадууд Саха ороной ... гээшэбди гэдэг байна) ... поэзидэ ехэ дуратай гээшэ ... гэжэ ажаглагдаа. Юундэ ... хэдэ, ябаһан лэ газартаа ... зарлагдаһан лэ уулзалгада ... зон олооро сугларлаг байна. Мүн гол мүрэнөөр тамарал... эрхилдэг Ленинскэ зургаан... конференц-зал соо зарлагда... һан эгээл һүүлшын уулзал... да угаа олон хүн сугла... юм...

Яхад нүхэд хүндэмүү... Буурал толгойтын үрээл... хүндэтэй дээрэ тоолодог, ... шадтаашье үреэл хэлэн ... шэдэг. Жэшээнь, Яхадай ... дай поэт Кюннюк Урасты... хахасаха дээрээ бидэн... иигэжэ үреэгээ һэн:

— Саха ороной саһан ... ги сагаан харгытай ябал... Уран зохёолой дабаан өөд... зотой омогтой дабхигты, ... нүхэд!

«Буурал поэдэй үреэл ... сэлдэхэнь болтогой!» — ... бидэ харюусаабди.

Үреэл болтогой, аксан... Баяртай, Саха орон!

Ц. ЦЫРЕНОВА.

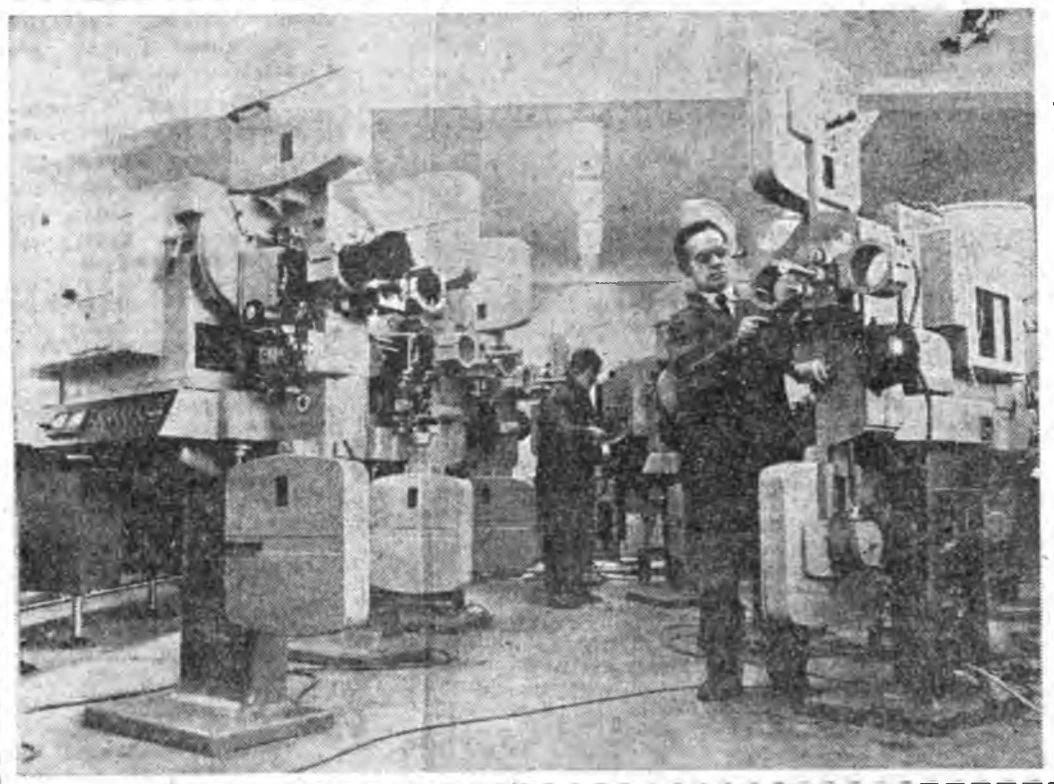

Ленинградай оптико-механическа нэгэдэлэй марка дэлхэйн бүхы континентнүүдтэ мэдээжэ болонхой. «ЛОМО» дэлхэйн 88 оронуудта, тэрэ тоодо Англи, Америкэ, ГДР, Итали гэхэ мэтэ гүрэнүүдтэ хоёр зуу гаран прибарнууд болон аппарадуудые эльгээдэг юм. Үйлэдбэриингөө мэргэжэл дээшэлүүлжэ, техническэ түхеэрэлгэнүүдээ шэнэлһэнэй ашаар тус фермэ квантова генераторнууд, фотоаппарадууд, телескопууд, микрофонууд, микроскопууд болон бэшэшье элдэб аппарадуудые олоор гаргадаг болонхой.

Энэ нэгэдэлэй хүдэлмэриин эгээл гол шэглэлынь хадаа шэнэ янзын кинотехникэ бии болгохо хэрэг мүн. Фирмын 30 зүйлнүүдтэ гүрэнэй шанартай тэмдэг олгогдонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ түхэлэй «23 КПК» кинопроектор хабсаргагдажа байна. Наада таладань заводой механик, коммунис ажалай ударник А. М. Арестов.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Каникулы Бонифация» — мультфильм. 13.30 — «Завещания старого мастера» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи сери). 14.35 — **Үнгэтэ телевидени** «Ан амитадай байдал». 15.35 — Остакинодахи концертнэ студи урина. «Совет дуунуудай хабарай фестиваль». 17.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Большая перемена» — олон серитэй телевизионно уран һайханай фильм (4-дэхи сери). 18.15 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 18.50 — 19.00 — забһарлалга. 19.00—**Үнгэтэ телевидени.** Спортын зунай үедэ зорюулагдаһан һайндэр. Футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн «Торпедо» — «Динамо» (М).

Улаан-Үдэ харуулна:

22.00 — «Майн Нэгэнэй амаршалганууд: телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоһон концерт.

«Орбита» харуулна:

23.30 — Оперетты артистнарай концерт. 24.00— «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

19.30 — Концерт. 20.00 — «Бриллиантовая ру[ка]» — уран һайханай фи[льм]

ЧЕТВЕРГ, МАЙН 3.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]

«Орбита» харуулна:

15.05 — Һүүлэй һо[нин]. 15.15 — **Үнгэтэ телеви[дени].** Мультфильмүүд харуу[лха]даха. 15.45 — «Гимнас[ти]кын хэшээл» — телевиз[ионно] документальна фи[льм]. 16.05 — Олон түмэнэй ... нинскэ университет. «Со... хүнэй ниитэ национал... омогорхол тухай». 16.35 ... уласхоорондын мүрысөө[н]... дэй лауреат В. Камы... наадана. 16.55 — «Очев[идное] — невероятное» ки... шэнжэлэлгэ. 17. 45 —«С[ча]стливый рейс, или маш... 22 — 12» — уран һайхан[ай] фильм. 19.00 «Время» ... дээсэлэй программа. 19... — 19.40 забһарлалга. 19... — Футболоор СССР-эй ... рүү һуури эзэлхын ту... мүрысөөн «Динамо» (К) ... «Спартак» (М). 2-дохи та... (суранзан бэшэлгэ). 20... — **Үнгэтэ телевиде[ни]** Кубын артистнарай конце[рт]. 21.15 — Кочующий фр[онт] — уран һайханай фил[ьм]. 22.45 — Совет Армиин ... бэй театрай артист... Останкинодахи концер[тнэ] студида. 24.00 — «Врем[я]» мэдээсэлэй программа. 00... — **Үнгэтэ телевиде[ни]** Хоккейгээр СССР-эй тү[рүү] һуури эзэлхын түлөө мү[рыс]өөн. «Динамо» (М) — «Спартак» (М).

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

СССР-тэ Г. Киссинджерэй ерэхэеэ байһан тухай

Уридшалан хэлсэгдэһэнэй ёһоор, США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер Советскэ Союзые ба Холбоото Штадуудые хоюулайень һонирхуулдаг асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэлхын тула майн 4-дэ Москва ерэхэнь.

(ТАСС).

РИМ

ИКП-гэй ЗЭРГЭ УРГАНА

ТАСС

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Италиин Компартиин зэргэдэ 113 мянга гаран шэнэ гэшүүд ороо гэжэ «Унита» газетэ мэдээсэбэ. Партийна билеэдүүдые һэлгэдэг жэл бүриин кампаниин үеэр 1.545 мянга гаран коммунистнууд 1973 оной шэнэ түхэл хэлбэритэй билеэдүүдые абаа.

ПОЛИТИЧЕСКЭ УГАА ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ ШИИДХЭБЭРИ

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй дүнгүүд тушаа гадаадын мэдээсэлнүүдһээ

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула КПСС-эй ЦК-гай эрхилжэ байгаа уласхоорондын ажал ябуулга тухай нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые соносоһон ба зүбшэн хэлсэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй дүнгүүдые уласхоорондын олонниитэ, дэлхэйн хэблэл угаа ехээр һонирхон зүбшэлжэ үргэлжэлһөөр. Бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангахын, коммунизм байгуулжа байгаа совет арадта аюулгүй байдал хангахын тула хэтдэһэн хүдэлмэриие Пленумэй нэгэ һаналтайгаар һайшааһан ушар статьянууд, шэнжэлэлнүүд дотор тэмдэглэгдэнэ. Гэхэтэй хамта, эдэ тон орёо ба шухала зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй оруулһан ехэ хубитань тусхайлан дурдагдана. Пленумэй дүнгүүд хадаа Советскэ Союзай гадаадын-политическэ байдалай улам бэхижэжэ байһанай, уласхоорондын нэрэ хүндынь бүри ехэ болохо байһанай, КПСС-эй XXIV съездын баталһан, амгалан байдал хангаха зорилготой түүхэтэ программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэжэ КПСС-эй, Совет гүрэнэй саг үргэлжэ эрмэлзэдэг байһанай шэнэ гэршэ болоно гээд сэгнэгдэнэ.

Пленумэй дүнгүүд аха дүү социалис оронуудта ехэтэ һайшаагдан угтагдаа.

Болгариин Коммунис парти, НРБ-гэй правительство уласхоорондын бүхы асуудалнуудаар КПСС-тэй, Советскэ Союзтай нэгэ һаналтай байна, адли хараа бодол баримтална. Тиимэл ушарһаа КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй тогтоолые Болгариин олониитэ онсо анхаралтайгаар, талархалай мэдэрэлтэйгээр угтаба. Энэмнай эб найрамдалай, уласхоорондын аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ шэнэ туһа дүхэм болохо байха гэжэ «Работническо дело» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолые уласхоорондын асари ехэ нүлөөтэй документ гэжэ «Нойес Дойчланд» (ГДР) нэрлэнэ.

Амгалан байдалай программа бүриин бэелүүлхэ, тэрэнэй тулада бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдтэй КПСС-эй, Совет гүрэнэй дээдэ тушаалтадай хэдэг харилсаа хүгжөөхэ зорилготой ородолто хүсэлэлгүе үргэлжэлүүлхэ гэһэн, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолоор лаблагдан баталагдаһан эрмэлзэлые тус газетэ һайшаагдаха байха гэжэ «Нойес Дойчланд» мэдүүлбэ. Манай парти, ГДР-эй бүхы хүн зон ФРГ-дэ Л. И. Брежневэй ерэхэеэ байһыень ехэ удха шанартайда тоолоно гэжэ газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

«КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ элитэ ехэ амжалтануудые туйлаһан социалис дипломатиин туг болого эб найрамдалта стратегиис КПСС-эй ЦК-гай Пленум һайшаан дэмжэхэтэеэ хамта, улам гүнзэгырүүлэн хүгжөөгөө» гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ.

Социалис оронуудай нэгэдэлдэ, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэгшэ хүсэнүүдтэ эсэргүү Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй үсэд тэмсэл амгалан байдалай ба уласхоорондын социализмын хэрэгтэ хоро хохидол ушаруулна, — гэжэ тус газетэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын баталһан, амгалан байдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной программа уласхоорондын байдалда угаа ехээр нүлөөлөө. Һүүлэй хоёр жэл Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай зүгһөө уласхоорондын оршон соо ехэ эдэбхи үүсхэл гаргалтын оршон байдалда үнгэрбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев зохёон байгуулхы ажалаараа, политическэ эдэбхи үүсхэлээрээ бусад гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй харилсаа хэдэг байһаараа амгалан байдалай программа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулаа гэжэ Польшын «Трибуна люду» тусхайлан тэмдэглэнэ.

Л. И. Брежневэй элидхэл КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ хабаадагшадай зүгһөө нэгэ һаналтайгаар һайшаагдаа гэжэ Кубын «Гранма» газетэ тэмдэглэнэ. Бүхы дэлхэйн эб найрамдал, совет арадта аюулгүй байдал найдамтайгаар хангахын тула Политбюротой, нүхэр Л. И. Брежневэй өөрынь эрхилжэ байгаа ажал ябуулгые һайшааһан Пленумэй тогтоол КПСС-эй съездын тодорхойлһон политикын саашадаа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байһанай шухала эшэ нүхэсэл болохо байха. Совет гүрэнэй түгэлдэр хүсэндэ, нэрэ хүндэдэ, бүхы арадай дэмжэлгэдэ түшэглэдэг энэ эдэбхи үүсхэлтэ политикань дэлхэйн оршон байдалда таарамжатай хубилалтануудые хангаха байха» гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

САНТЬЯГО

ЭРИД БУРУУШААЛ

ТАСС

Хархис этэгээдүүдэй зүгһөө хорото аашануудые Чилидэ һаядаа гаргажа байһыень эрид буруушааһан мэдүүлгэ Арадай нэгэдэлэй Национальна политическэ комитет туннхаглаа.

Хархис этэгээдүүдэй һүйдхэлэй ябуулгын улам һүжэрөөгдэжэ байһые Арадай нэгэдэл эрид буруушаана. Граждан дай зайсуулжа, Эхэ оронойнгоо аша туһые хамгаалхын, президент Сальвадор Альендиин толгойлдог арадай правительствые хамгаалхын тула шухала бүхы юумэ хэгдэхэ байха, — гэжэ комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Һэримжэтэй байхыень, арадай правительствые дэмжэхыснь республикынгаа ажалшадые Арадай нэгэдэлэй Национальна политическэ комитет уряалба.

Сантьяго провинциин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрэй хүтэлбэрилхы совет имэл уряа гаргаа.

АФИНА

Грециин профсоюзуудай Майн нэгэнэй уряанууд

ТАСС

Салин хүлһэ нэмээхэ, хүдэлмэриин недели хорооно, социальна страхованиин ба тэдхэлгын гурим һайжаруулха эрилтэнүүд Афиныг хүдэлмэришэнэй центрэй Майн нэгэнэй уряа дотор табигдана.

Салоники хотын хүдэлмэришэдэй центр, Энгэй предприятинуудай алба хаагшадай федераци, Банкнуудай алба хаагшадай федераци ба бусад профсоюзна эмхинүүд имэл уряануудые гаргаа.

ПАРИЖ

Парижай хэлсээе дүүргэхэ

ТАСС

Францида ажаһуудаг Вьетнамецуудай холбооной онсо яраалтай съезд Парижай оршондохи Вильжюиф хотодо болобо. Энэ түрүү хараа бодолтой эмхиин 600 делегат дайе болюулха, амгалан байдал һэргээхэ тухай Парижай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо Вьетнамда тохёолдоһон оршон байдалые зүбшэлөөд, ажал ябуулгынгаа гол зорилгонуудые тодорхойлоо.

Съездын нэгэ һаналтайгаар батлан абаһан шиидхэбэри дотор иигэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ: Урда Вьетнамдахи байдалые амгалан аргаар заһаруулхын тула буудалдаае хүсэд бүрин, эсэслэн болюулха, демократическа сүлөө һэргээхэ, политическа хэрэгээр хандаһан хүнүүдые сүлөөлхэ шухала.

Урда Вьетнамай асуудалые шиидхэхэ зорилгоор Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын оруулһан, зургаан пункттай дурадхалые съезд һайшааба. Парижай хэлсээе дүүргэхын түлөө, Вьетнамда амгалан байдал тогтоохын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр туһалхабди гэжэ Вьетнамцуудай холбоон мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

Нгуен Ван Хиеугай мэдүүлгэ

ТАСС

Вьетнам тушаа Парижай хэлсээнэй баталагдаһанһаа хойшо гурбан һарын, Урда Вьетнамай хоёр талын хоорондо зүбшэлэлгын хэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо табан неделиин үнгэрөөд байхадашье, зүбшэлэлгэнүүдһээ үрэ гараагүй. Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ хабаатай хэлсээнүүдтэ гар табигдаагүй байна, — гэжэ зүбшэлэлгэнүүдтэ хабаададаг Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын делегациин толгойлогшо Нгуен Ван Хиеу мэдүүлбэ. Энээнэй түлөө харюусалгые США ба Сайгон дааха болоно.

Баруунай хархис этэгээдүүдэй зэрлиг аашанууд Ольстерой байдалда заншалта шэнгеэр орошонхой. Тэдэнэй зэбүүрхэмэ муухай ябадалнууд тухай, аашанууд тухай мэдээнүүд үдэр бүрил эндэ дуулахаш. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Белфастын Фоллес-роуд гэжэ католическа районой һандаргагдаһан гэрнүүд.

МТИ—ТАСС-ай фото.

1, 6, 13, 16, 38, 41

Апрелиин 30-да Таллинда ү[нэ]гэгдэһэн «Спортлотогой» 12-[дохи] тиражда иимэ номернууд тудаа[жэ] «Спортлотогой» Буряадай [респуб]ликаанальна управлени мэдээсэнэ.

Газетымнай удаадахи номер майн 5-да гара[хa]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — ..., зам. редактора — 62-62. ответ. секретаря — 50-52, машинное бюро — 57-63. фотолаборатория — 33-61. ответ. секретаря — 66-76. отделы: партийной жизни — 60-91. сельского хозяйства — 64-36. 63-86. пропаганды и агитации — 56-23. промышленности и строительства — 61-35. советского строительства и быта — ..., культуры и школ — 60-21. писем и рабселькоров — ..., информации — 34-05, общественная приёмная — ...

● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-00444. Заказ 00441.